

„A számvetés és az előretekintés a mindennapjaim szerves része”

Oktatói csoportkép a 2023-as VKKV konferencián

Az ELTE BTK Könyvtár- és Információtudományi Intézete októberben hírül adta, hogy a 2024/2025. tanévre nőtt a könyvtár- és információtudományi képzésekre jelentkezők száma, és közel ugyanannyi hallgató nyert felvételt, mint a tavalyi eljárásban. Az informatikus könyvtáros alapszakra, a könyvtár- és információtudomány mesterszakra, valamint a könyvtárostánárképzésekre országosan felvett 313 hallgatóból 138-an az intézetben kezdhetik meg tanulmányaikat. Jelentős az ELTE könyvtárosképzésének nemzetközi elismertsége, hiszen ezenfelül még közel 20 külföldi hallgató tanul az intézetben, ahogy az őszi szemeszterben vendégoktatók is érkeztek Norvégiából és Thaiföldről. A közlemény kapcsán **prof. dr. Kiszl Péter** intézetigazgató egyetemi tanárral beszélgettünk.

A mostani tanévre növekedett a könyvtár- és információtudományi képzésekre jelentkezők száma. Mit gondol, mi az oka ennek a növekvő érdeklődésnek? Milyen stratégiát alkalmaz az intézet a képzések népszerűsítésére?

Az országos adatokból kitűnik, hogy a jelentkezők és ebből következően a felvettek számának 2012–2013-as mélypontja után, időnként hullámozóan ugyan, de összességében emelkedő tendencia mutatkozik az alapképzésre felvetteknél. A mesterképzés is elfoglalja méltó pozícióját, 2024-ben több mint 50 hallgató nyert felvételt MA-ra. A tanárképzés több formában (osztatlan és részképzések) választható, itt is enyhe növekedés tapasztalható. Idén 101 alapszakos, 15 mesterszakos és 22 tanárszakos elsőéves hallgatóval indítottuk a tanévet az ELTE BTK-n, amellyel hazánk legnagyobb egyetemi karán már közepes hallgatói létszámú szakot gondozunk. Azonban nem szabad elbizni magunkat. A hallgatók szak-

választásában sok tényező játszik szerepet: például a későbbi elhelyezkedési lehetőség, a bérezés, a szakma presztízse, az egyetem rangsorokban elfoglalt helyezése, a végzetek tapasztalatai, a földrajzi szempontok és a családi minták. A szokásos felvételi toborzó eseményeken való részvételeinken jóval túlmutat a képzés népszerűsítése. A nappali mellett levelező munkarendben (államilag támogatott formában) is indítjuk szakjainkat. Az ötvenedik sikeres védést is magáénak tudható doktori programunkkal lefedjük a teljes képzési palettát, amit évről évre a munkaerőpiac és a hallgatók elvárásainak megfelelően alakítunk. Innovatív környezetet teremtünk, hamarosan átadjuk makerspace laborunkat. Kulcsfontosságú, hogy szinte valamennyi képzési szakaszba bekapcsoljuk a szakmát, együttműködő partnereink oktatóként, kihelyezett kurzusok helyszíneként, szakmai gyakorlatok vezetőiként, szakdolgozati konzulensként, konferenciák és más rendez-

Ragnar Andreas Audunson és külföldi doktorandusz hallgatói

ELTE | BTK

KÖNYVTÁR- ÉS
INFORMÁCIÓTUDOMÁNYI
INTÉZET

vények társszervezőiként, záróvizsgabizottsági tagként is megjelennek. Nem szabad megfedelnünk a Valóságos könyvtár – könyvtári valóság (VKKV) konferenciasorozatunkról és a kapcsolódó tanulmányköteteinkről, illetve az Útmutató könyvtáralapításhoz című tankönyv-folyamunkról sem. A Nyitott napok tudományszerűsítő előadás-sorozatunk rendszerint telt házzal fut.

Látható-e valamilyen trend a karrierlehetőségek terén? Hogyan kapcsolódnak a végzett hallgatók a szakmához?

Hallgatóink többsége a képzés megkezdésekor azt a célt tűzi ki, hogy könyvtárban vállaljon munkát. Ez később sajnos sok esetben megváltozik, s a diákjaink olykor nem önszántukból, hanem pénzügyi kényszerűségből fordulnak más foglalkozás felé. A legfrissebb pályakövetési adatok szerint a végzettség közel fele talál állást a versenyszférában, ami azt jelenti, hogy a diplomáink jól konvertálhatók és piacképesek, de ez a könyvtári rendszer számára egyértelmű veszteség. Elsődleges célunk a könyvtári munkaerő-utánpótlás biztosítása, viszont nyitnunk kellett abba az irányba, hogy további munkakörök ellátására is felkészítsük hallgatóinkat. 2023-tól a BA információ- és tudásmenedzsment specializációját elérhetővé tettük az ELTE BTK valamennyi hallgatójának, és óriási érdeklődést tapasztaltunk a más szakoktól érkezők felől. 2024-ben már több mint százán jelentkeztek „kívülről” a minorra. Ez is jelentős promóciója a könyvtárosságnak, és a kétszakosságot némileg pótolhatja. Öröndöletes, hogy vannak olyan mesterszakos hallgatóink, akik nem könyvtáros főiskolai vagy alapszakos oklevéllel jönnek hozzánk. Az állások betöltéséhez szükséges szakirányú végzettség jogszabályi, illetve munkáltatói elvárása is jelentős komponense a karriertervezésnek.

Az intézet nemzetközi elismertsége jelentős. Hogyan segíti elő a külföldi hallgatók részvétele és a nemzetközi kapcsolatok a képzési programok gazdagítását és az intézet globális elhelyezkedését a könyvtár- és információtudomány területén?

Több mint húsz külföldi intézménnyel rendelkezünk élő Erasmus-szerződéssel, ami azt jelenti, hogy állandóak az oktatói és hallgatói ki-, illetve beutazások. Eddig nem került szóba a doktori képzés létszáma. A magyar hallgatók tekintetében átlagosan évi két-három kolléga felvételére kerül sor, míg a külföldiek esetében ez a szám három-négy. Szerencsére a hazai és a nemzetközi pályázók egyaránt részesülnek ösztöndíjban, utóbbiak a Stipendium Hungaricum keretében. Mind a tanárnak, mind a diáknak rendkívül motiváló, hogy angol nyelvű kurzusainkon együtt szerezhettek tapasztalatokat egymás országairól, nem utolsósorban a könyvtárak működéséről, a kutatási irányokról. Doktori programunkon elvárás a színvonalas publikációs tevékenység és a konferenciákon történő részvétel. Az elmúlt években számos magas presztízsű (Q1) tudományos közleményünk jelent meg, amelyekkel rangos publikációs díjakat is elnyertünk. A Scopus elmúlt három évet átfogó kimutatása szerint a Library and Information Science kategóriában a top öt magyarországi szerző intézetünk oktatóiból és doktoranduszaiból kerül ki. A VKKV nemzetközivé vált, és folyamatosan érkeznek hozzánk vendégoktatók a világ minden részéről.

Az ELTE Egyetemi Kiválósági Alapjának támogatásával az idei őszi félévben vendégprofesszorként intézetükben tanít a nemzetközileg elismert prof. dr. Ragnar Andreas Audunson, az Oslo Metropolitan University egyetemi tanára. Milyen hatással van az intézet szakmai közösségére és hallgatóira a professzor vendégoktatói szerepvállalása?

Professzor úrral régóta állunk szoros szakmai kapcsolatban, korábban is rendszeresen tartott nálunk vendégelőadásokat, amelyekre invitáltuk a szélesebb szakmai közönséget is. Nagyon kedvező visszajelzéseket kapok mind a kollégák, mind pedig a hallgatók részéről. Professzor úr inspiráló kurzusokat tart a mesterszakosainknak, valamint doktoranduszainknak, mentorálásával értékes hozzájárulást nyújt kutá-

tásainkhoz, a tapasztalatcsere révén egyértelműen gazdagodunk szakmailag és emberileg is.

Az MTA folyóiratában, a Magyar Tudomány októberi számában vendégszerkesztőként önálló könyvtár- és információtudományi tematikus összeállítást jelentetett meg. Hogyan választotta ki a tematikus összeállításban szereplő cikkek témáit?

Több mint két évtizedes felősoktatási tevékenységemnek mindig küldetése volt a könyvtár- és információtudomány hazai ismertségének és elismertségének fokozása, képzéseink és kutatásaink színvonalának nemzetközi szintre történő emelése. Ehhez illeszkedik a tematikus szám, melyben a tudományterület történeti áttekintése, jelenének és jövőjének elemzése, szakmánk szerepváltozása, társadalmi hasznosságunk, a kutatástámogatás távlatai, valamint a mesterséges intelligencia (MI) kérdéskörei jelennek meg. Természetesen még sok más témával lehetett volna foglalkozni, de a terjedelmi keretek behatárolták a mozgásteret. Publikációinkban, konferencia-előadásainkban, doktori disszertációkban következik a folytatás, például megjelenés alatt áll az Elsevier Encyclopedia of Libraries, Librarianship, and Information Science című referenszműve, amelyben a The Role of Libraries in Economic Development fejezet elkészítésére kaptam felkérést.

Melyek az intézet legfontosabb tervei a következő években?

Gólyaként 28 éve léptem át az ELTE küszöbét. Tizenhárom esztendeje vezetem az idén 75 éves intézetet, a számvetés és az előtekintés a mindennapjaim szerves része. A jövőre vonatkozóan például felmerül több képzésünk angol nyelven történő indítása, esetleg újak létesítése is, az MI és a robotika térnyerésével összefüggő fejlesztések, miközben haladunk az eddigi úton: eredményeinkre támaszkodva, a lehető legszélesebb körű hazai és nemzetközi együttműködéssel szeretnénk szisztematikusan tovább építkezni egyetemünk, tudományterületünk és szakmai közösségünk javára.

Szűts Etele

Informatikus könyvtáros alapszakos hallgatók